

Notitie : 0VERAS-DUU.13685.N
Betreft : Activiteitenprogramma Circulair Slopen 2020-2021
Aan : leden
Versiedatum : 17 juni 2020
Status : vastgesteld voor publicatie

---

1 Inleiding en situatieschets

Deze notitie bouwt voort op het eerder opgestelde Activiteitenprogramma Circulair Slopen 2019 (notitie met kenmerk 9VERAS-DUU.12738a.N d.d. 17 april 2019). Deze notitie geeft de stand van zaken per mei 2020 weer, blikt terug op activiteiten die in de achterliggende tijd hebben plaatsgehad en zet een aantal concrete nieuwe acties op een rij.

De transitie naar een circulaire economie is een speerpunt van het Nederlandse overheidsbeleid. Het Rijksbrede programma Circulaire Economie 'Nederland circulair in 2050'¹ richt zich op de ontwikkeling en realisatie van een circulaire economie voor 2050.

Hier volgt een resumé van de doelstellingen zoals die in voornoemde notitie stonden en die onverkort van kracht blijven. Deze doelen van de activiteiten van VERAS rondom circulair slopen betreffen de volgende:

- bijdragen aan kennisontwikkeling en informatie-uitwisseling over Circulair Slopen;
- profileren van de sloopbranche als belangrijke partij in de Circulaire Economie;
- profileren van VERAS als belangenbehartiger rondom Circulair Slopen;
- profileren van aangesloten leden als belangrijke schakel in Circulair Slopen.

Aan de hand van deze doelen is aan de hand van onderstaande focuspunten voor VERAS en haar leden een aantal activiteiten in gang gezet in de achterliggende jaren:

1. Netwerkrrol en kennisontwikkeling
2. Beschikbaarheid afzetmogelijkheden voor sloopmaterialen;
3. VERAS als Infopunt Circulair Slopen.

Deze punten zijn uitgewerkt in voornoemde notitie. De activiteiten in achterliggende periode heeft ertoe geleid dat VERAS en haar leden voornoemde doelen en focuspunten heeft ingevuld. Een indruk daarvan geven we hierna.

In deze versie van het Activiteitenprogramma zien we een verschuiving van de focus van het ontwikkelen van een eigen visie (VERAS is actief m.b.t. circulair slopen) en service (www.allesovercirculairslopen.nl) voor de leden, naar het meer richten op samenwerking met partijen.

Het doel hiervan is te zorgen en te borgen dat de schakels buiten slopen, juist het slopen als een vanzelfsprekend onderdeel zien in de (circulaire) bouwketen.

---

¹ www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/09/14/bijlage-1-nederland-circulair-in-2050

Dit wijzigende uitgangspunt leidt onderstaande nieuwe focuspunten voor VERAS en haar leden – waarbij de eerste min of meer gelijk blijft:

- 1 VERAS als hèt Infopunt Circulair Slopen
- 2 Ontwikkelen van businessmodellen voor materiaalstromen afkomstig van sloop
- 3 Samenwerken met nieuwe partners in de (circulaire) bouw- en sloopketen.

Uiteraard zijn de eerste twee eerdere focuspunten niet weg, maar maken juist onderdeel uit van de nieuwe focuspunten. Acties gericht daarop, blijven onverminderd onderdeel uitmaken van het Activiteitenprogramma Circulair Slopen.

VERAS blijft de spreekbuis voor eenieder die iets wil weten over Circulair Slopen. De website www.allesovercirculairslopen.nl zal wat betreft de pijlers inzake kennis en succesverhalen een centrale rol blijven vervullen. Bij het eerste focuspunt zijn inbegrepen de netwerkrol en de kennisontwikkeling voor en door de leden.

Het tweede focuspunt bouwt voort op het eerdere tweede focuspunt 'Beschikbaarheid afzetmogelijkheden voor sloopmaterialen'. De beschikbaarheid is ontsloten door de website 'www.allesovercirculairslopen.nl en de diverse onderzoeken die in opdracht van VERAS zijn uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan de uitwerking in 2018 van het VERAS beleidspeerpunt inzake de afzet van sloopmaterialen (8VERAS-AFZ.10046.R) in de Circulaire Economie. Nu is het tijd om verder te verdiepen in de vorm van het presenteren van businessmodellen van materiaalstromen vanaf de sloop. Het gaat hierbij zowel om hergebruiksartikelen als om de stromen die geschikt zijn voor materiaalhergebruik (zoals steenachtig materiaal en vlakglas).

Een sluitend businessmodel draagt bij aan deelname van verschillende partijen, en andersom. Het stimuleren van toepassing van secundaire materialen door andere partijen zal ook de afzet van sloopmaterialen verbeteren. Dit sluit aan op het volgende focuspunt.

Tenslotte is het nieuwe derde focuspunt het resultaat van de visieontwikkeling binnen VERAS rondom de thematiek van het circulair slopen. De visie kan nu en morgen worden uitgedragen en er is een situatie ontstaan dat VERAS en haar leden samenwerking kunnen aangaan met partners de Circulaire Economie eveneens een goed hart toedragen. Denk daarbij aan samenwerking met de architecten, betonproducenten, Insert en anderen. Hierna is dat verder uitgewerkt.

De opbouw van het nieuwe VERAS Activiteitenprogramma Circulair Slopen is dat in deze inleiding de kaders zijn aangegeven; de doelen en focuspunten. Hierna volgt een weergave van de uitvoering van de activiteiten tot nog toe – dat is verder uitgediept in de bijlage. In paragraaf 3 zijn de nieuwe activiteiten in beeld gebracht en tenslotte is in paragraaf 4 een schematisch overzicht van de acties opgesteld.

Voor de duidelijkheid, iedereen doet mee en is verantwoordelijk voor het succes ervan: VERAS samen met de leden.

2 Hoe ver staan we met de uitvoering van activiteiten?

Sinds de publicatie van het Activiteitenprogramma Circulair Slopen in het voorjaar van 2019, heeft VERAS samen met de leden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Website www.allesovercirculairslopen.nl
- CB'23 Platform
- Aandacht op Social Media / websites
- Uitvoeringsteams Betonakkoord (2e helft 2019)
- VERAS Symposium 'Zonder circulair slopen geen duurzaam beton' (20 november 2019)
- Stagiair VERAS werkt businessmodel uit
- Bijeenkomst sloopaannemers en architecten

Een indruk van deze activiteiten en de betekenis ervan, is in de bijlage aan deze notitie verder uitgewerkt.

3 Acties in lijn met verdieping Activiteitenprogramma

Hieronder staan de acties weergegeven die in lijn zijn met een verdere verdieping aangaande het Activiteitenprogramma Circulair Slopen in 2020 en 2021.

Samenwerking t.b.v. verbreding rol van VERAS en haar leden in de Circulaire Economie

De positie van VERAS en de sloopbranche in het algemeen krijgt meer handen en voeten als meer schakels in de keten haar rol als vanzelfsprekend beschouwen. De eerste contacten zijn gelegd met op het eerste gezicht 'niet vanzelfsprekende' partners zoals de architecten en de betonproducenten. Voorstelbaar is dat hier concrete afspraken uit voortkomen die de rol van het slopen verder verankeren in de circulaire bouwketen.

Voorts zijn er gesprekken gaande met Insert, de partij daar waar het gaat om de afzet van sloopmaterialen. Samenwerking verstevigt de positie op de materialenmarkt en zorgt voor circulaire afzet van sloopmaterialen. Voor individuele VERAS-leden zijn in- en verkoopvoordelen te behalen.

Activiteiten:

- Een vervolgbijeenkomst met BNA organiseren en afspraken vastleggen op basis van welke aspecten sloopaannemers architecten informeren en architecten een beroep doen op de sloopaannemers.
- Met Insert tot samenwerking komen.
- Strategische samenwerking met betonsector opstellen in notitie vanuit perspectief sloopbranche
- Wederzijdse afspraken maken met betonsector over kwaliteit, hoeveelheden.
- In gesprek blijven met relevante opdrachtgevers zoals RWS, RVB, gemeenten en woningcorporaties.

Ontwikkelen businessmodellen

Voorgesteld wordt om voor producten uit de sloop "PMC's" (Product Markt Combinaties) te definiëren en daarbij onderscheid maken tussen:

- Gangbare PMC's (mengpuin naar breker, staal naar schrootboer, koper, balkhout naar handelaar/bouw, plaatmateriaal naar BEC). Loopt wel. Weinig aandacht aan besteden.

- PMC's die ongeveer rijp zijn (betonpuin gereed voor betonindustrie, vlakglas naar VRN, EPS naar Vlissingen, hergebruiksapparatuur terug naar producent, kozijn(hard)hout naar timerfabriek etc). Prioritaire stromen: Glas en isolatiematerialen (EPS, PIR/PUR, minerale wol)
- PMC's die momenteel niet aantrekkelijk zijn, maar die we wel regelmatig moeten scannen en waar we kunnen lobbyen richting overheid (WC-potten naar Mosa, PUR/PIR terug naar producent)/

In het bovenstaande kan een stagiair zeker een rol spelen.

Activiteiten:

- PMC's ontwikkelen met behulp van een stagiair die zaken kan doorrekenen voor bovengenoemde prioritaire materialen.

Vraagkant stimuleren ten gunste van sloopmaterialen

Zoals bekend zijn er vele maatregelen denkbaar om grondstoffen afkomstig van sloop in nieuwe producten en grondstoffen toe te passen. Dit komt nog altijd incidenteel en niet structureel van de grond. Er is behoefte aan een koppeling tussen sloopprojecten en bouwprojecten op het niveau van een regio, grote stad of opdrachtgevers(groep) om op die manier een stroom materiaal op gang te kunnen brengen. Verder zouden opdrachtgevers een deel van de uit te vragen grondstoffen, afkomstig van sloopprojecten moeten voorschrijven in projecten en bestekken.

Hieronder staan acties opgesomd om vraag (markt) en aanbod (grondstoffen) aan elkaar te koppelen.

Activiteiten:

- Logistiek model ontwikkelen om bouw- en sloopprojecten aan elkaar te verbinden. Concreet betreft dit het vinden van partners en financiële middelen om een project op te zetten. Circulaire Hub's kunnen hier een rol spelen
- Stimuleren bij opdrachtgevers en bouwaannemer dat percentages grondstoffen afkomstig van sloopmaterialen toevoegt aan het gebruik van (primaire) grondstoffen in projecten. Voor beton kan bijv. worden gewezen op de streefpercentages in het Betonakkoord als referentie.

4 Samenvattend: de acties voor 2020-2021 op een rij

In het Activiteitenprogramma zoals opgesteld in 2018 en 2019 is een overzicht gemaakt van een aantal acties. Een aantal acties is uitgevoerd, enkele acties zijn geüpdatet en er zijn op basis van deze notitie nieuwe acties geformuleerd.

Voornoemde acht activiteiten onder punt 3 in deze notitie wordt met ingang van juli a.s. tot einde 2021 in gang gezet. In de loop van 2021 vindt een evaluatie plaats van dit Activiteitenprogramma met inbegrip van de ingezette communicatie-instrumenten (bijlage 2).

Bijlage 1

Uitwerking van activiteiten n.a.v. Activiteitenprogramma Circulair Slopen 2019

Website www.allesovercirculairslopen.nl

Op 14 november 2018 is de website www.allesovercirculairslopen.nl powered by VERAS, gelanceerd. Sindsdien is de website geregeld voorzien van nieuwe content wat betreft de sloopmaterialenonline, de kennisbank en de succesverhalen van de leden. De website is verder verbeterd met een koppeling naar het nieuws over circulair slopen op www.sloopaannemers.nl en door een vraagfunctie naar sloopmaterialen toe te voegen. Besloten is om de website verder te restylen door sloopmaterialenonline anders vorm te geven in de zin dat er materialen worden aangeboden via andere websites (m.n. van leden die middels een eigen platform sloopmaterialen aanbieden aan de markt).

CB'23 Platform

Sinds oktober 2018 neemt VERAS deel aan de Regieraad van het platform Circulair Bouwen '23. Dit betreft een initiatief van NEN om te komen tot normen en andere maatregelen om de Circulaire Economie wat betreft de bouw aan te jagen. Twee actieteams (aangestuurd door de regieraad) zijn paspoorten voor de bouw en het meten van circulariteit aan het ontwikkelen. Naast VERAS hebben andere belangrijke partijen zoals NEN, RWS, Rijksgebouwendienst, de Bouwcampus, Cirkelstad, Bouwend Nederland en het ministerie van BZK zitting in voornoemde Regieraad. Hiermee toont VERAS aan als sloopsector structureel deel uit te maken van de circulaire bouwkolom en stelt kennis en ervaring beschikbaar.

Aandacht op Social Media / websites

Communicatie is uiteraard een cruciaal instrument om de visie en doelen van VERAS inzake circulair slopen onder de aandacht te brengen. Geregeld bericht VERAS over het thema circulair slopen. Aandacht vragen we voor dit onderwerp middels publicatie op onze website www.sloopaannemers.nl en via het posten van berichten op LinkedIn. In het bijzonder als er evenementen aanstaande zijn. In de komende periode zal worden gecommuniceerd worden over Demolition Day 2020.

Uitvoeringsteams Betonakkoord (2e helft 2019)

VERAS is aangesloten bij het Betonakkoord vanaf medio 2018. Een uitwerking van het akkoord vindt plaats binnen een 7-tal uitvoeringsteams. Aan twee daarvan neemt VERAS inmiddels actief deel, te weten het Uitvoeringsteam Circulair Ontwerpen en het Uitvoeringsteam Hergebruik van Betonreststromen. Deelname van VERAS leidt ertoe dat de samenstelling van betrokkenen binnen het Betonakkoord evenwichtiger is geworden in de richting van sloop en hergebruik. In diverse plannen van aanpak en onderzoekers heeft VERAS inbreng namens de sloopbranche.

VERAS Symposium 'Zonder circulair slopen geen duurzaam beton' (20 november 2019)

Tijdens de Recyclingbeurs heeft VERAS de gelegenheid te baat genomen om zichzelf te positioneren als de partij die de spil is in circulair slopen gericht op maximaal hergebruik in een circulaire economie. Onder leiding van Jacqueline Cramer (voorzitter Betonakkoord) hebben partijen uit de sloop en betonbranche aan de hand van presentaties en stellingen met elkaar gediscussieerd. De gezamenlijke conclusie van het symposium is dat een goede samenwerking in de keten noodzakelijk is om de doelen uit het Betonakkoord te kunnen halen.

Stagiair VERAS werkt businessmodel uit

Als onderdeel van het onderzoeksprogramma inzake circulair slopen is begin van dit jaar een stagiair aan de slag bij het secretariaat van VERAS die een afstudeeropdracht uitvoert. Het doel is om te komen tot een businessmodel voor de verschillende mogelijkheden voor hergebruik van betonnen vloeren. Het doel is dan ook niet alleen om de potentie aan te tonen van deze nieuwe manier van werken, maar ook om handvatten te bieden voor vernieuwing in het sloopproces.

Bijeenkomst sloopaannemers en architecten

Op 20 februari 2000 vond op een bouw- en slooplocatie in Utrecht een bijeenkomst plaats tussen sloopaannemers en architecten die lid zijn van de BNA (Bond Nederlandse Architectenbureaus).

Het doel van de bijeenkomst was om beide schakels in de circulaire bouwketen kennis met elkaar te laten maken en te bezien waar de circulariteit verder versterkt kan worden. Immers, beide schakels in de keten raken elkaar als men bedenkt dat de architect aan 'het begin' staat van het bouwproces en de sloper aan 'het eind'. In een circulaire economie gaat het eindpunt weer over in het startpunt. Een kleine twintig deelnemers hadden zich gemeld. Eerst kregen de aanwezigen uitleg van de sloopaannemer en projectontwikkelaar over het terrein waar uiteindelijk studentenwoningen gerealiseerd worden. Voorts ging de groep in twee groepjes uiteen om te brainstormen over de vragen waar de sloopaannemer de architect kan helpen bij het ontwerpen van gebouwen en wat de architect kan doen om de sloper van dienst te zijn. De secretariaten van VERAS en BNA gaan de uitkomsten van de bijeenkomst verder uitwerken en een vervolg gaat er zeker komen!

Bijlage 2: Focus op communicatie

Relevant voor VERAS en haar leden is de zichtbaarheid op het thema Circulair Slopen bij het publiek in het algemeen en bij de stakeholders in het bijzonder. Daarom is als bijlage bij deze notitie een nadere beschouwing gegeven op de benodigde PR en communicatie.

Inleiding

De website www.allesovercirculairslopen.nl bestaat momenteel uit drie onderdelen:

1. **Kennisbank:** De Kennisbank bevat de beschikbare kennis over initiatieven, (pilot)projecten, onderzoeken en beleidsdocumenten rondom Circulair Slopen.
Doel: kennis delen en informeren
2. **Succesverhalen:** Hier staan de succesverhalen en best practices van VERAS-leden op het gebied van Circulair Slopen.
Doel: profileren en inspireren
3. **Sloopmaterialen online:** Sloopmaterialen online bestaat uit twee delen:
  - Aangeboden: Hier bieden sloopaannemers hun sloopmaterialen aan voor een tweede leven in de Circulaire Economie.
  - Gevraagd: Hier kunnen partijen die op zoek zijn naar (specifieke) sloopmaterialen/ materiaalstromen hun vraag plaatsen.
Doel: faciliteren en verbinden

NB. Besloten is om pijler drie van de website te halen omdat er voldoende initiatieven in de markt zijn op dit aspect van Circulair Slopen.

Communicatie-inzet voor de website www.allesovercirculairslopen.nl

Om de website succesvol in te kunnen zetten is allereerst de content belangrijk. Het secretariaat van VERAS beheert de website, verzamelt en plaatst de content voor de Kennisbank en beoordeelt, redigeert en plaatst de circulaire succesverhalen.

Leden plaatsen en beheren zelf de advertenties op sloopmaterialen online.

Doelen

Om de website optimaal in te zetten hebben we de volgende doelen bepaald:

1. Algemene bekendheid van de website allesovercirculairslopen.nl vergroten.
2. [Allesovercirculairslopen.nl](http://allesovercirculairslopen.nl) neerzetten als hét kennis- en inspiratieplatform voor circulair slopen.
3. Met de website aan de buitenwacht tonen wat de succesverhalen zijn binnen de sloopbranche aangaande Circulair Slopen.

Doelgroepen

Om deze doelen te kunnen bereiken is het belangrijk om te bepalen wie de doelgroepen zijn waarop we de communicatie richten. De doelgroepen zijn

- Architecten
- Sloopaannemers
- Bouwaannemers

- Opdrachtgevers
- Particulieren
- Gebouweigenaren
- Geïnteresseerden in transitie naar circulaire economie
- Ambachtelijke bedrijven
- Rijksoverheid, provincies, gemeenten

Communicatiemiddelen / kanalen

Voor interne en externe communicatie gebruikt VERAS de volgende communicatiemiddelen en –kanalen:

- VERAS nieuwsbrief: maandelijkse nieuwsbrief voor leden en donateurs
- VERAS website: voor iedereen toegankelijk, afgeschermd deel voor leden en donateurs
- Website allesovercirculairslopen.nl: specifiek bedoeld voor informeren, profileren, inspireren en faciliteren van Circulair Slopen
- VERAS LinkedIn
- VERAS e-mail: berichtgeving aan leden en donateurs
- Evenementen: bijv.: BouwBeurs, Demolition Day
- Brieven, Position Papers, statements, persberichten
- Landelijke en regionale media

Communicatie over Circulair Slopen verloopt via deze middelen en –kanalen.